

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет Географічний
Кафедра Економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія

Затверджено
на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії
імені професора Олега Шаблія
факультету географічного
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1_ від “30_” серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри

_____ доц. Гудзеляк І. І.

Силабус
з навчальної дисципліни
«ГЕОГРАФІЧНЕ КРАЄЗНАВСТВОУ ШКОЛІ»,
що викладається в межах ОПШ Середня освіта (Географія)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів предметної спеціальності
014.07 Середня освіта (Географія)

Львів 2023

Назва курсу	<i>Географічне краєзнавство у школі</i>
Адреса викладання курсу	вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000 Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка, 014.07 Середня освіта (Географія) Предметна спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)
Викладачі курсу	<i>Івах Ярослав Євгенович</i> , канд. геогр. наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Контактна інформація викладачів	yaroslav.ivakh@lnu.edu.ua, yaroslav.ivakh@gmail.com, тел. моб. 067-717-32-61
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom або Microsoft Teams. Погодження часу он-лайн консультацій через електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/master/education-geography-master
Інформація про курс	Курс «Географічне краєзнавство у школі» дозволяє синтезувати знання про довкілля і суспільство на прикладі вивчення своєї місцевості. Велике також прикладне і виховне значення географічного краєзнавства в умовах складних політичних, економічних та соціальних викликів. При вивченні навчальної дисципліни розглядаються місце географічного краєзнавства у краєзнавчій науці, історія його формування та складна доля розвитку, його теоретичні та прикладні аспекти.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Географічне краєзнавство у школі» є вибірковою для студентів-магістрів денної та заочної форми навчання спеціальності «Середня освіта (Географія)», яка читається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). У курсі розглядається місце географічного краєзнавства у системі наук, його структура та історичні особливості розвитку. Показано важливість триєдиного підходу (природа, населення, господарство) до вивчення території. Наголошено на практичному та виховному значенні краєзнавчих досліджень при розбудові територіальних громад та післявоєнної відбудови України.
Мета та цілі курсу	<i>Метою</i> вивчення дисципліни є вивчення теоретичних і методичних особливостей географічного краєзнавства. Студенти повинні оволодіти основними засадами краєзнавчих досліджень та проведення краєзнавчої роботи в школі, вміннями організувати роботу краєзнавчих гуртків та проводити апробацію результатів цієї роботи. <i>Цілі курсу:</i> оволодіти знаннями про наукову діяльність та громадянську позицію, життєпис відомих краєзнавців, зокрема визначних українських учених-краєзнавців. Особлива увага у цих знаннях повинна бути звернена на діяльність українських учених-краєзнавців в умовах репресій та замовчування. Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення

	<p>дисципліни сприяє набуттю здобувачем вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.</p> <p>ФК 8. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ФК 11. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.</p> <p>ПК 18. Здатність здійснювати самостійно та організувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.</p> <p>ПК 22. Здатність до організації та проведення позанавчальної роботи здобувачів освіти географічного, краєзнавчого, туристського або іншого фахового спрямування.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Івах Я. Є. Краєзнавча характеристика Західного регіону України. / Я. Є. Івах // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 травня 2017 р., м. Львів). – Львів : ЛДУФК, 2017. – С. 44–49. 2. Кобернік С. Г. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах : посіб. для вчителя / С. Г. Кобернік, Р. Ф. Коваленко, О. Я. Скуратович. – Київ : Навч. книга, 2005. – 319 с. 3. Корнєєв О. В. Методика шкільного географічного краєзнавства / О. В. Корнєєв. – Харків : Вид. група «Основа», 2007. – 144с. 4. Костриця М. Ю. Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, статті, практика / М. Ю. Костриця – Житомир : Косенко, 2006, – 444 с. 5. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм: навч. посіб. / М. П. Крачило. – Київ : Вища школа, 1994. – 191 с. 6. Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навч.-метод. посіб. / М. М. Лаврук. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – 136 с. 7. Мариняк Я. О. Географічне краєзнавство та методика його викладання: навчально-методичний посібник / Я. О. Мариняк. – Тернопіль : Вид-во Тернопільського педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2003. – 63 с. 8. Навчальні програми, підручники, навчально-методичні посібники, рекомендовані МОН. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programipidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon. 9. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / Упоряд. та автор біографічних статей проф. О. Шаблій. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 1008 с. 10. Сегіда К. Краєзнавство у вищій школі: досвід підготовки географів в Україні. – Харків : Центр краєзнавства ім. академіка П. Т. Тронька ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021. – 108 с.

Допоміжна

1. Бондаренко О. В. Формування готовності студентів природничо-географічних факультетів педагогічних університетів до краєзнавчої роботи з учнями : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Ольга Володимирівна Бондаренко ; Криворізьк. держ. пед. ун-т. – Кривий Ріг, 2009. – 20 с.
2. Бондаренко О. В. Методичні рекомендації щодо формування готовності студентів природничо-географічних факультетів до краєзнавчої роботи з учнями / О. В. Бондаренко. – Кривий Ріг : КДПУ, 2008. – 41 с.
3. Бондаренко О. В. Програма спецкурсу «Організація краєзнавчої роботи в школі» / О. В. Бондаренко. – Кривий Ріг : КДПУ, 2006. – 60 с.
4. Бондаренко О. В. Формування готовності майбутніх учителів до краєзнавчої роботи з учнями як педагогічна проблема / О. В. Бондаренко // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць / гол. ред. В. К. Буряк. – Вип. 4. – Кривий Ріг : КДПУ, 2002. – С. 88–94.
5. Бондаренко О. В. Формування готовності студентів до краєзнавчої роботи / О. В. Бондаренко // Науковий часопис Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць / відп. ред. О. Г. Мороз, Н. В. Гузій. – Вип. 2 (12). – Київ : НПУ, 2004. – С. 65–68.
6. Бондаренко О. В. Проблема становлення краєзнавчого принципу та краєзнавства у працях учених / О. В. Бондаренко // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць / гол. ред. В. К. Буряк. – Вип. 11. – Кривий Ріг : КДПУ, 2005. – С. 183–191.
7. Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки. – Львів : ЛНУ, 2019. – 344 с.
8. Влах М. Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія / М. Влах. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 488 с.
9. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах / [ред. кол.: О. М. Маринич (відповід. ред.) та ін.]. – Київ : УРЕ. – 1989–1993.: Т. 1. – 1989. – 416 с.; Т. 2. – 1990. – 460 с.; Т. 3. – 1993. – 480 с.
10. Гомля Л. М. Особливості організації краєзнавчої роботи в школі / Л. М. Гомля // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ) (м. Полтава, 21–22 травня 2015 р.) / За заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава, 2015. – С. 45–47.
11. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень]: 2-ге вид., допов. та перероб. – Київ : Юрінком Інтер, 2021. – 1144 с.
12. Івах Я. Є. Трансформація типів господарського освоєння Українського Розточчя / Я. Є. Івах // Довготермінові спостереження довкілля: досвід, проблеми, перспективи: Матеріали міжнародного наукового семінару (Львів – Брюховичі, 10–12 травня 2019 р.). – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 162–166.

13. Демідієнко О. Я., Іонова О. М., Кузнєцова В. І. Основи краєзнавства: навчальний посібник. – Харків: Світ дитинства, 1999. – 96 с.
14. Королько А. Історико-краєзнавча робота у вищій школі як складова частина популяризації вивчення історії м. Івано-Франківська // Питання історії України. Зб. наукових праць кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. До 100-річчя Буковинського народного віча 3 листопада 1918 року. – Чернівці : ЧНУ, 2018. – Т. 20. – С. 92–96.
15. Краєзнавство: науковий журнал // Матер. XII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції «Освітнянське краєзнавство: досвід, проблеми, перспективи», присвяченої 200-річчю від дня народження українських просвітителів І. Вагилевича та М. Шашкевича (6–7 жовтня 2011 р., м. Івано-Франківськ). – 2011. – Ч. 3. – 137 с.
16. Левченко В. Становлення та розвиток напрямів освітянського краєзнавства у вищій школі Одеси в 1920–30-х роках / В. Левченко // Краєзнавство. – 2011. – № 3. – С. 61–66.
17. Львів. Комплексний атлас / Шаблій О. І., Матковський С. О., Вісьтак О. І. та ін. – Київ : ДНВП «Картографія», 2012. – 192 с.
18. Люріна Т. І., Молодиченко В. В., Танана С. М. Організація краєзнавчої роботи в початковій школі : Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкове навчання». – Мелітополь : Вид-во «Мелітополь», 2006. – 86 с.
19. Матеріали XXXVIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих учених «Краєзнавство та краєзнавці : досвід минулого та сьогоденні завдання (до 120-річчя від дня народження професора А. Г. Слюсарського)». — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. — 164 с.
20. Музейна експозиція в музеях закладів освіти (на допомогу керівникам музеїв закладів освіти) / Укл. В. Куценко. – Луганський обласний центр дитячо-юнацького туризму і краєзнавства, 2021. – 28 с.
21. Національний атлас України. – Київ : ДНВП «Картографія», 2008. – 440 с.
22. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський. – Київ : Знання, 2006. – 575 с.
23. Прасул Ю. І. Туризм і краєзнавство як освітні засоби при підготовці географів у вищій школі. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020.
24. Прокопчук В. Деякі аспекти теорії і методології шкільного краєзнавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://histans.com/JournALL/kraj/kraj_2011_3/7.pdf.
25. Ровенчак І. Геокультура і геоосвіта України : навч. посібник / І. Ровенчак, Л. Котик. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.
26. Ровенчак І. Дослідження Юрія Полянського у селі Новосілка Костюкова на Тернопільщині / Т. І. Божук, О. Р. Перхач, І. І. Ровенчак // Професор Юрій Полянський: від плакорів Поділля до засніжених Анд: матер. Всеукр. онлайн-семінару, приуроч. 130-річчю з дня народження географа, геолога, археолога Полянського Юрія Івановича (м. Тернопіль, 27–

- 28 травня 2022 р.). – Тернопіль : Вектор, 2022. – С. 47–52.
27. Ровенчак І. Карта «Український Крим» як джерело геопросторової інформації / І. Ровенчак, В. Грицеляк, І. Дикий // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. – Харків, 2019. – Вип. 30. – С. 43–52.
28. Силюк А. Шкільні музеї як інтерактивна платформа патріотичного виховання в умовах воєнного часу // Педагогіка партнерства: реалії та перспективи :зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського, 11–12.10.2022 / уклад. О. Е. Жосан, В. В. Войтко. – Кропивницький, 2022. – С. 263–268. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1xyYtkMsXLt2punRxWsM2Y0EOhIkD5nrp/view>.
29. Танана С. М. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Світлана Михайлівна Танана ; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир, 2007. – 20 с.
30. Танана С. М. Система засобів активізації навчання майбутніх учителів початкової школи у процесі підготовки до організації краєзнавчої роботи // Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманізм та освіта». – Вінниця, 2006. – С. 359–360.
31. Танана С.М. Використання інноваційних технологій у підготовці майбутнього вчителя початкових класів до організації краєзнавчої роботи // Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманітарні проблеми становлення сучасного фахівця». – Київ : НАУ, 2006. – С. 112–115.
32. Танана С.М. Особистісна орієнтація навчання як педагогічна умова компетентності студентів // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід: Зб. наук. пр. – Вип. 6. – Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2004. – С. 609–614.
33. Танана С. М. Роль краєзнавчої роботи в професійному становленні вчителя початкових класів // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди» : Наук.-теор. зб.: Спец. випуск: Педагогіка. – Тернопіль : Вид-во «Астон», 2006. – С. 356–364.
34. Танана С. М. Використання прикладної спрямованості іноземних мов у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання. – 2006. – № 1. – С. 102–105.
35. Танана С. М. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи // Наукові записки: Зб. наук. ст. НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2006. – С. 147–153.
36. Терейко Л. М. Формування компетентностей засобами шкільного геологічного музею // Педагогічний пошук: науково-методичний журнал. – 2022. – №1. – С. 60–63. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1BAYRT4sn_VVe6IlkDitY03gmEmQUI5hj/view
37. Тронько П. Т. Краєзнавство України / П. Т. Тронько. – Київ :

	<p>Інститут історії України НАН України, 2003. – 126 с.</p> <p>38. Чернов Б. О. Географічне краєзнавство: теоретико-методологічна сутність // Український географічний журнал. – 2018. – №1(101). – С. 63–68.</p> <p>39. Шаблій О. Суспільна географія : у 5-х кн. / О. Шаблій. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015–2022.</p> <p>40. Шкільне музейництво у біографіях і фактах / Педагогічний музей України, Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді; [укладач: Л.А. Гайда; наук. консультант О.П. Міхно]. – Вінниця: Видавець ФОП Кушнір Ю. В., 2022. – 316 с.</p> <p>41. Шкільні музеї в Україні в першій половині ХХ сторіччя / Педагогічний музей України ; [уклад. : В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – Вінниця : Видавець ФОП Кушнір Ю. В., 2020. – 208 с. – (Сер. «Педагогічні републікації» ; Вип. 7). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pmu.in.ua/download/шкільні-музеї-в-україні-в-першій-полов/</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org. 2. Карти ГУГЛ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com.ua. 3. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. – Режим доступу: http://www.library.lviv.ua 4. Методичний портал для вчителя. URL: http://metodportal.com. 5. Навчальні програми, підручники, навчально-методичні посібники, рекомендовані МОН. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programipidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon. 6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua 7. Новини та матеріали з географії, блоги географів, географічний форум, наукові статті з географії. URL: http://www.geograf.com.ua. 8. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Режим доступу: http://lib-gw.univ.kiev.ua/ 9. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка. – Режим доступу: http://korolenko.kharkov.com/ 10. Українська електронна енциклопедія освіти. URL : http://eduglos.iitta.gov.ua; https://nauka.gov.ua/infrastructure/r.pfzfcHRs 11. Український освітній онлайн-портал для вчителів «На Урок». URL: http://naurok.com.ua.
Тривалість курсу	3 кредити ECTS – 90 год.
Обсяг курсу	<p><i>Денна форми навчання:</i> 24 години аудиторних занять, з них 16 години лекцій, 8 годин практичних занять та 66 годин самостійної роботи.</p> <p><i>Заочна форма навчання:</i> 8 лекційних годин, 4 години практичних занять та 78 години самостійної роботи.</p>
Очікувані результати	Очікувані результати навчання згідно з освітньою програмою:

<p>навчання</p>	<p>ПРН 10. Називати і аналізувати шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й ідентичності.</p> <p>ПРН 16. Обирати шляхи розв’язання практичних задач у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позанавчальної роботи, творчо застосовувати методи формування ключових і предметних географічних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу.</p> <p>ПРН 18. Обґрунтовувати вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіти методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструвати вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти.</p> <p>ПРН 21. Здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • систему наукових знань для організації навчальної діяльності у закладах освіти з урахуванням особливостей самого предмету; • усвідомлювати сутність взаємозв’язків між довкіллям та суспільством, розуміти концепцію сталого (збалансованого) розвитку та впроваджувати її засади у навчальному процесі; • застосовувати базові знання з природничої та суспільної географії для формування розуміння причинно-наслідкових зв’язків та уміння їхнього застосування у професійній, соціальній діяльності; • історію розвитку географічного краєзнавства в Україні; • регіональні аспекти краєзнавчих досліджень та географічно-краєзнавчі особливості своєї території; • методичні особливості краєзнавчої роботи з учнями різних вікових груп. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • впроваджувати україноцентричний підхід у науковій та освітній діяльності з урахування особливостей природно-техногенної, національної та регіональної безпеки; • поєднувати загальні географічні компетентності із вмінням практичних досліджень конкретних територій; • використовувати літературні, картографічні та інтернет – джерела для краєзнавчої роботи; • організовувати краєзнавчі екскурсії та польові дослідження, спостереження з географії для учнів закладів середньої освіти; • розробляти самостійні програми географічно-краєзнавчих досліджень території; • планувати роботу краєзнавчого гуртка в школі; • організувати краєзнавчу конференцію та оформити результати наукових досліджень.
<p>Ключові слова</p>	<p>Краєзнавство, географічне краєзнавство, учені-краєзнавці, краєзнавча екскурсія, краєзнавчий гурток, краєзнавча робота,</p>

	географічно-краєзнавчі дослідження території, територіальна громада, культурні ландшафти, історико-географічний край, ландшафтно-етногосподарські системи.
Формат курсу	Очний, заочний, змішаний (очно-дистанційний). Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Суть, предмет і завдання курсу “Географічне краєзнавство у школі”.</p> <p>Тема 2. Етапи формування і розвитку географічного краєзнавства. Основні наукові школи і центри розвитку географічного краєзнавства в Україні.</p> <p>Тема 3. Теоретична, практична і пропедевтична функції географічного краєзнавства.</p> <p>Тема 4. Вивчення природних особливостей території, зміни природних ландшафтів та впливу природних особливостей на менталітет і спосіб життя населення.</p> <p>Тема 5. Природні властивості території з точки зору військової географії (рельєф, гідрографія, клімат, ґрунти, рослинний світ, ландшафти).</p> <p>Тема 6. Завдання географічного краєзнавства при проведенні адміністративної реформи та повосної відбудови. Використання сучасних геоінформаційних та дистанційних методів для вивчення територіальних громад.</p> <p>Тема 7. Краєзнавча характеристика Західного регіону України. Краєзнавчі мандрівки та екскурсії.</p> <p>Тема 8. Форми організації та проведення краєзнавчої роботи у закладах середньої та вищої освіти.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормативних і вибіркових дисциплін, з географії та педагогіки, достатніх для сприйняття категоріального апарату даної дисципліни.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія. Використовуються такі методи навчання: а) словесні – лекція, пояснення, бесіда; б) наочні – ілюстрування лекційного матеріалу картосхемами, рисунками, фотографіями; в) інтерактивні методи (мозковий штурм, кейсів, проблемний виклад матеріалу).
Необхідне обладнання	Аудиторія, проектор, ноутбук, екран, доступ до Інтернету, Office 365, картосхеми, спеціальні довідники.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: практичні максимальна кількість балів – 30; індивідуальні завдання максимальна кількість балів – 20; контрольні заміри (модулі): максимальна кількість балів – 50. Підсумкова максимальна кількість балів – 100. <i>Відвідування занять.</i> Обов’язкова присутність студентів на лекціях і семінарських заняттях. <i>Політика щодо дедлайнів та перескладання.</i> Практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

	<p><i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування будуть вважатися випадками академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній роботі студента є підставою для її незарахування. Списування під час модульного опитування заборонені.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>Питання формуються відповідно до програми силабусу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце географічного краєзнавства у системі краєзнавчих досліджень 2. Краєзнавчі дослідження С. Рудницького, П. Тутковського, В. Геріновича. 3. Використання соціологічних методів у географічно-краєзнавчих дослідженнях. Пропедевтична функція географічного краєзнавства. 4. Пропедевтична функція географічного краєзнавства. 5. Освітня та виховна функція географічного краєзнавства. 6. Зв'язки географічного краєзнавства з іншими науками. 7. Краєзнавчі дослідження К. Дубняка та Ф. Матвієнка-Гарнаги. 8. Географічно-краєзнавчі дослідження для проведення адміністративної реформи та у новостворених громадах. 9. Функції географічного краєзнавства. 10. Краєзнавчі дослідження В. Кубійовича та О. Діброви. 11. Завдання географічного краєзнавства у проведенні економічних реформ і регіональній політиці. 12. Виховна роль географічного краєзнавства. 13. Швидкий розвиток та занепад географічного краєзнавства в Україні у 1920–1940-і роки. 14. Природно-краєзнавча характеристика Західного регіону України. 15. Значення топонімічних досліджень у географічному краєзнавстві. 16. Краєзнавчі дослідження М. Крачила та М. Костиці. 17. Використання сучасних дистанційних методів у географічно-краєзнавчих дослідженнях. 18. Тріада «територія – час – людина» як сутність географічного краєзнавства. 19. Співвідношення понять «географічне краєзнавство» і «географічне країнознавство». 20. Сучасні школи географічно-краєзнавчих досліджень в Україні. 21. Форми організації краєзнавчої роботи у середній і вищій школі. 22. Організація роботи краєзнавчого гуртка у школі. 23. Методика проведення краєзнавчих досліджень та краєзнавчих екскурсій. 24. Опрацювання результатів краєзнавчих досліджень та їх презентація.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету для оцінювання якості курсу буде надано після його завершення.</p>

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год. (денна / заочна)	Термін виконання
1.	Суть, предмет і завдання курсу «Географічне краєзнавство у школі».	Лекція	1. <i>Костриця М. Ю.</i> Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, постаті, практика, 2006. 444с. 2. <i>Корнєєв О. В.</i> Методика шкільного географічного краєзнавства. Харків: Вид. група «Основа», 2007. 144с.	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота		Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)	
2.	Джерела інформації для проведення краєзнавчих досліджень: 1) літературні джерела; 2) картографічні джерела; 3) інтернет джерела; 4) польові дослідження.	Практична робота	1. <i>Івах Я. Є.</i> Краєзнавча характеристика Західного регіону України. Львів: ЛДУФК, 2017. С. 44–49. 2. Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org 3. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах. Київ : УРЕ. Т. 1. 1989. 416 с.; Т. 2. 1990. 460 с.; Т. 3. 1993. 480 с.	(2 год. / -)	2 тижні
		Самостійна робота		Підготовка до практичного заняття (5 год. / -)	
3.	Етапи формування і розвитку географічного краєзнавства. Основні наукові школи і центри розвитку географічного краєзнавства в Україні.	Лекція	1. <i>Костриця М. Ю.</i> Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, постаті, практика. Житомир: Косенко, 2006, 444 с. 2. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / Упорядник та автор біографічних статей проф. О. Шаблій. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 1008 с.	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота		Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)	
4.	Теоретична, практична і пропедевтична функції географічного краєзнавства.	Лекція	1. <i>Костриця М. Ю.</i> Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, постаті, практика, 2006. 444с. 2. <i>Корнєєв О. В.</i> Методика шкільного географічного краєзнавства. Харків: Вид. група «Основа», 2007. 144с.	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота		Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)	
5.	Природничо-краєзнавча характеристика території проживання студента: 1) географічне розташування; 2) рельєф і мінеральні багатства; 3) клімат і внутрішні води; 4) біота; 5) ландшапти.	Практична робота	1. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах. Київ : УРЕ. Т. 1. 1989. 416 с.; Т. 2. 1990. 460 с.; Т. 3. 1993. 480 с. 2. Національний атлас України. Київ : ДНВП «Картографія», 2008. 440 с. 3. <i>Івах Я. Є.</i> Краєзнавча характеристика Західного регіону України. Львів: ЛДУФК, 2017. С. 44–49.	(2 год. / 2 год.)	2 тижні
		Самостійна робота		Підготовка до практичного заняття (5 год. / 6 год.)	

6.	Вивчення природних особливостей території, зміни природних ландшафтів та впливу природних особливостей на менталітет і спосіб життя населення.	Лекція	1. <i>Мариняк Я. О.</i> Географічне краєзнавство та методика його викладання: навчально-методичний посіб., 2003. 63 с. 2. <i>Івах Я. Є.</i> Краєзнавча характеристика Західного регіону України. Львів: ЛДУФК, 2017. С. 44–49.	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота		Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)	
7.	Природні властивості території з точки зору військової географії (рельєф, гідрографія, клімат, ґрунти, рослинний світ, ландшафти).	Лекція	1. <i>Івах Я. Є.</i> Краєзнавча характеристика Західного регіону України // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 травня 2017 р., м. Львів). Львів: ЛДУФК, 2017. С. 44–49. 2. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах. Київ : УРЕ. Т. 1. 1989. 416 с.; Т. 2. 1990. 460 с.; Т. 3. 1993. 480 с. 3. Карти ГУГЛ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.google.com.ua	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота		Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)	
8.	Розробка програми краєзнавчо-географічного дослідження населення та господарства: 1) економіко-географічне положення території; 2) спосіб життя та традиції населення; 3) основні галузі економіки	Практична робота	1. <i>Мариняк Я. О.</i> Географічне краєзнавство та методика його викладання: навчально-методичний посіб., 2003. 63 с. 2. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / Упорядник та автор біографічних статей проф. О. Шаблій. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 1008 с. 3. <i>Демідієнко О. Я., Іонова О. М., Кузнєцова В. І.</i> Основи краєзнавства: навч. посіб. Харків: Світ дитинства, 1999. 96 с.	(2 год./ -)	2 тижні
		Самостійна робота		Підготовка до практичного заняття (5 год. / -)	
9.	Завдання географічного краєзнавства при проведенні адміністративної реформи та повоєнної відбудови. Використання сучасних геоінформаційних та дистанційних методів для вивчення територіальних громад	Лекція	1. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / Упоряд. та автор біографічних статей проф. О. Шаблій. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 1008 с. 2. <i>Івах Я. Є.</i> Трансформація типів господарського освоєння Українського Розточчя // Довготермінові спостереження довкілля: досвід, проблеми, перспективи: Матеріали міжнародного наукового семінару (Львів – Брюховичі, 10–12 травня 2019 р.). Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 162–166. 3. <i>Шаблій О.</i> Суспільна географія : у 5-х кн. / О. Шаблій. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015–2022.	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота		Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)	

			4. Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org		
10.	Краєзнавча характеристика Західного регіону України. Краєзнавчі мандрівки та екскурсії.	Лекція	1. <i>Івах Я. С.</i> Краєзнавча характеристика Західного регіону України // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 травня 2017 р., м. Львів). Львів: ЛДУФК, 2017. С. 44 – 49.	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота	2. <i>Івах Я. С.</i> Трансформація типів господарського освоєння Українського Розточчя // Довготермінові спостереження довкілля: досвід, проблеми, перспективи: Матеріали міжнародного наукового семінару (Львів – Брюховичі, 10–12 травня 2019 р.). Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 162–166. 3. <i>Петранівський В. Л., Рутинський М. Й.</i> Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський. Київ: Знання, 2006. 575 с.	Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 8 год.)	
11.	Краєзнавча характеристика регіону проживання студента та планування краєзнавчих мандрівок	Практична робота	1. <i>Івах Я. С.</i> Краєзнавча характеристика Західного регіону України // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 травня 2017 р., м. Львів). Львів: ЛДУФК, 2017. С. 44–49.	(2 год. / 2 год.)	2 тижні
		Самостійна робота	2. <i>Івах Я. С.</i> Трансформація типів господарського освоєння Українського Розточчя // Довготермінові спостереження довкілля: досвід, проблеми, перспективи: Матеріали міжнародного наукового семінару (Львів – Брюховичі, 10–12 травня 2019 р.). Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 162–166. 3. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org . 4. Карти ГУГЛ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.google.com.ua	Підготовка до практичного заняття (5 год. / 8 год.)	

12.	Форми організації та проведення краєзнавчої роботи у закладах середньої та вищої освіти.	Лекція	<p>1. <i>Корнєєв О. В.</i> Методика шкільного географічного краєзнавства. Харків: Вид. група «Основа», 2007. 144с.</p> <p>2. <i>Крачило М. П.</i> Краєзнавство і туризм: навч. посіб. Київ: Вища школа, 1994. 191 с.</p> <p>3. <i>Мариняк Я. О.</i> Географічне краєзнавство та методика його викладання: навчально-методичний посіб. / Я. О. Мариняк. Тернопіль: Вид-во Тернопільського педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2003. 63 с.</p> <p>4. <i>Демідієнко О. Я., Іонова О. М., Кузнєцова В. І.</i> Основи краєзнавства: навч. посіб. Харків: Світ дитинства, 1999. 96 с.</p>	(2 год. / 1 год.)	1 тиждень
		Самостійна робота	Опрацювати матеріали лекції з рекомендованої літератури (4 год. / 6 год.)		
13.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання			(14 год. / 14 год.)	